

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
Освітня програма	30143 Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства - <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30143
Назва ОП	Публічне управління та адміністрування
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Велічко Катерина Леонідівна, Шуляр Роман Віталійович, Заїка Олена Вікторівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	04.03.2020 р. - 06.03.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/zvit-samoanaliz-281_bakalavr-dlja-pdf.pdf
Програма візиту експертної групи	http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2019/11/104-e_programa-viizdu_eksp.grupi.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітня програма є актуальною та враховує сучасні вимоги ринку праці, інтереси стейкхолдерів. ОП «Публічне управління та адміністрування» відповідає критеріям акредитації. Цілі програми корелюються із стратегією та Статутом університету. Освітня програма відповідає потребам усіх стейкхолдерів. Матеріально-технічне забезпечення відповідає сучасним вимогам. Викладацький склад має високий рівень кваліфікації. Проте, необхідно зазначити про наявність невикористовуваних резервів покращення якості освітнього процесу. Саме це виступило в якості предмету консультативного оцінювання експертної групи.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

В Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка формується інституційне середовище забезпечення якості вищої освіти на стратегічному, тактичному та операційному рівнях управління. ОП відповідає запитам ринку праці, сприяє підготовці сучасного фахівця в галузі публічного управління з урахуванням сучасних підходів та вимог до практичної діяльності. Наявна практика процедури вибору дисциплін здобувачами. Відповідність ОП вимогам стандарту вищої освіти для спеціальності. В ОП присутні обов'язкові та за вибором ЗВО дисципліни, що дозволяють розвивати soft skills у студентів. Викладання англійською мовою фахових та загальних дисциплін. Врахування рекомендацій останньої акредитації та створення Ради роботодавців. Чітка та доступна інформація щодо правил вступу, які враховують особливості ОП. Діючий Студентський науковий гурток кафедри «Топ-менеджер» з секцією «Державне управління та публічне адміністрування». Група забезпечення ОП приймає участь у міжнародних програмах та стажуваннях, використовуючи передовий іноземний досвід у власній викладацькій діяльності. В університеті існує нормативно-правове забезпечення та ефективна система інформування щодо дотримання правил академічної доброчесності, до якої залучаються і самі студенти, перевіряючи наукові праці на наявність академічного плагіату через сучасні програми. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Відсутність співавторства стейкхолдерів в ОП «Публічне управління та адміністрування». Неповна кореляція таблиці 4.1. ОП Матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим компонентам освітньої програми із таблицею 4.2. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) обов'язковими компонентами освітньої програми. Для однієї ОП розроблено навчальні плани із різним терміном навчання, що суперечить нормативній базі та логіці досягнення відповідних результатів навчання, яка передбачена самою ОП. Ущільнені графіки прискорених форм навчання для студентів, які вступили на основі диплома молодшого спеціаліста, потребують перегляду та уточнення стосовно навантаження студентів. Відсутність інформації про термін навчання за ОП «Публічне управління та адміністрування» на базі ОКР МС у «Правила прийому до Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка в 2018 році. Рекомендовано звернути увагу на посилення академічної мобільності здобувачів. Доцільно активніше залучати здобувачів як до розробки та перегляду освітньої програми. Рекомендовано доопрацювати силабуси щодо надання здобувачам чіткої інформації отримання балів, усунення невідповідності щодо форм та критеріїв оцінювання контрольних заходів, співвідношення в їх оцінюванні заліків та екзаменів. Необхідно налагодити постійну співпрацю з роботодавцями щодо проведення систематичних гостьових лекцій для здобувачів. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Елементами місії Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка (далі - ХНТУСГ або ЗВО) є – просвітництво; ... виховання на загальнолюдських цінностях успішної, конкурентоздатної, національно свідомої, духовно збагаченої, освіченої особистості; забезпечення високопрофесійною випереджаючою освітою протягом життя громадян ...; розвиток академічної мобільності студентства ... ; підготовка нових поколінь фахівців ... лідерів-організаторів сталого, інноваційного розвитку суспільства (http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/4-zasadi-smja_hntusg_2019.pdf). Власне, на фокусі підготування фахівців-організаторів у сфері публічного управління і спрямована дана освітня програма зі спеціальності 081 «Публічне управління та адміністрування» (далі ОП або ОП ПУА). Стратегічні цілі розвитку університету відповідають започаткуванню ОП: <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/strategija-rozvitku-hntusg-do-2021-r.-1.pdf>. Стратегічні цілі розвитку університету в цілому сформульовані у політиці ЗВО: http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/2-politika_hntusg_2019.pdf . Однак, на основі політики ЗВО рекомендується актуалізувати та оприлюднити детальний стратегічний план розвитку ЗВО, який би конкретизував кроки щодо досягнення стратегічних цілей та реалізовування сформульованої політики ЗВО. У такому плані могла б знайти окрема ніша для ОП, яка акредитується.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Сформульовані цілі та програмні результати ОП в цілому відповідають інтересам здобувачів освіти, роботодавців, академічної спільноти тощо. 1. Цілі щодо підготовки якісних, конкуренто-спроможних фахівців для публічної сфери та державних установ, здатних використовувати набуті знання, вміння, навички та компетентності для досягнення поставлених цілей та вирішення складних задач у сфері своєї професійної діяльності; щодо виховання сучасної еліти, здатної розробити та реалізувати програму розвитку держави на національному та регіональному рівнях, підтримувати ефективні багатосторонні комунікації між владою, бізнесом і громадськістю, забезпечувати ефективне впровадження сучасних здобутків наукової діяльності в повсякденне життя пересічного громадянина для забезпечення найвищого рівня реалізації загальносуспільних потреб та захисту інтересів громадян, відповідають інтересам роботодавців та випускників ОП. 2. Цілі щодо виховання у майбутніх фахівців стійкої потреби до саморозвитку та самовдосконалення як професіоналів високого рівня компетентності та відповідальності; щодо формування у здобувачів вищої освіти системних та комплексних уявлень відносно протікання процесів в публічній сфері та використання належних управлінських інструментів впливу на ці процеси для досягнення суспільно корисних цілей – інтересам роботодавців, академічної спільноти та випускників ОП. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

В цілому, фокус ОП виходячи із її компонентів, враховує тенденції спеціальності щодо орієнтування та ринок праці, який ставить за завдання підготування фахівців у галузі реформування місцевого самоврядування, захисту та підтримки історичної спадщини регіону, розвитку туризму тощо. Зі змісту ОП та її компонентів витікає, що при її розробці врахований досвід аналогічних програм як українських, так і зарубіжних ЗВО. Однак, із змісту протоколів засідань групи ОП щодо розгляду та затвердження ОП не проглядається обговорення її щодо відповідності досвіду інших ЗВО. Слід зауважити, що аналогічні програми у закордонних ЗВО зустрічаються рідше, власне більш поширеними є ОП з Business Administration ніж у сфері Public Administration. Зокрема за даними сайту <https://www.bachelorstudies.com/Public-Administration/?page=2> знаходимо лише 17 спеціалізованих програм з публічного адміністрування, які викладають свої промоції для здобувачів освіти. Окрім цього, вивчати динаміку розвитку даної галузі та спеціальності за кордоном досить складно, бо сфера досить сильно залежить від правового поля та особливості суспільних відносин у різних країнах. Однак, ЗВО рекомендується такі порівняння проводити та поглибити, зокрема із метою інтернаціоналізації співпраці у галузі освіти із публічного управління. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітні компоненти ОП в цілому дозволяють за своїм змістом та обсягом досягнути результатів навчання, які визначені стандартом зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. Ці результати загалом корелюються із заявленою унікальністю ОП. Однак, окремі компоненти, які вирізняють унікальність ОП стосовно публічного управління у сфері об'єднань територіальних громад (ОТГ), відносяться до вибіркового освітнього компоненту, а не обов'язкових: ВСППП 6 Планування розвитку територіальної громади, Регіональна економіка тощо. Потребує перегляду з боку ЗВО та гаранта таблиця 4.1. ОП Матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим компонентам освітньої програми. У значній частині компонентів матриці не корелюється із таблицею 4.2. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) обов'язковими компонентами освітньої програми. Подекуди складається враження про її компонування навчання. Наприклад: загальна компетентність в ОП ЗК 10 Здатність до усного і письмового спілкування й використання державної та іноземної мов, у тому числі у професійній сфері відповідно до таблиці 4.1 досягається такими обов'язковими дисциплінами (компонентами ОП) як Н ЗП 1 Історія держави і права, Н ЗП 2 Історія України та Н ЗП 3 Історія української культури. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Стратегічні цілі розвитку університету та місія відповідають започаткуванню ОП. Програма побудована на власній особливій освітній та практичній ніші. При її створенні та функціонуванні враховано інтереси як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів. Фокус ОП виходячи із її компонентів, враховує тенденції спеціальності щодо орієнтування та ринок праці, який ставить за завдання підготування фахівців у галузі реформування місцевого самоврядування, захисту та підтримки історичної спадщини регіону, розвитку туризму тощо. Цілі та програмні результати ОП в цілому відповідають інтересам здобувачів освіти, роботодавців, академічної спільноти. Виявлено достатньо високий рівень володіння українською мовою особливо у регіональному контексті мовної ситуації в Україні. Наявна практика викладання англійською мовою фахових та загальних дисциплін

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

На основі політики ЗВО рекомендується актуалізувати та оприлюднити детальний стратегічний план розвитку ЗВО, який би конкретизував кроки щодо досягнення стратегічних цілей та реалізування сформульованої політики ЗВО. У такому плані могла б знайтися окрема ніша для ОП, яка акредитується. Рекомендується в проект ОП, який виставлений на обговорення на сайті ЗВО включити у співавторство стейкхолдерів, які беруть участь у її обговоренні відповідно до прийнятих у ЗВО положень. Із змісту протоколів засідань групи ОП щодо розгляду та затвердження ОП не проглядається обговорення її щодо відповідності досвіду інших ЗВО. Рекомендується такі порівняння проводити частіше та поглибити, зокрема із метою інтернаціоналізації співпраці у галузі освіти із публічного управління та адміністрування. ЗВО рекомендується проводити реальні вивчення аналогічних програм, зокрема із метою підтримки власної конкурентоздатності у галузі освіти із публічного управління. Окремі компоненти, які вирізняють унікальність ОП стосовно публічного управління у сфері об'єднань територіальних громад (ОТГ), відносяться до вибіркового освітнього компоненту, а не обов'язкових: ВСППП 6 Планування розвитку територіальної громади, Регіональна економіка тощо. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Виходячи із порівняння сильних та слабких сторін та сепаратного оцінювання підкритеріїв оцінка критерію В. Підкритерії 1.1 та 1.2 оцінені високо. Підкритерії 1.3. та 1.4. заслуговують на увагу ЗВО оскільки їх оцінки слабші.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП у кредитах ЄКТС становить 240 кредитів. Обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, які спрямовані на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування бакалаврського рівня, становить 180 кредитів. Обсяг у кредитах ЄКТС, який відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, становить 60 кредитів. Ці дані відповідають вимогам стандарту вищої освіти для спеціальності. Для різних категорій вступників та студентів різних форм навчання ОП адаптована начальними планами, які гнучко дозволяють досягати результатів навчання залежно від запитів та можливостей навчання здобувачів освіти. Однак, при цьому виявлені певні труднощі дотримання чинної нормативної бази. Для однієї ОП розроблено навчальні плани із різним терміном навчання, що суперечить нормативній мазі та логіці досягнення відповідних результатів навчання, яка передбачена самою ОП. Ущільнені графіки навчання прискорених форм для студентів, які вступили на основі диплома молодшого спеціаліста потребують перегляду та уточнення. Зокрема, навчальний графік для терміну навчання 1 рік і 10 місяців денної форми навчання на базі вступу на основі диплома молодшого спеціаліста складений на основі триместрів у першому році навчання та навчання паралельно із дипломним проектуванням (підготуванням бакалаврської кваліфікаційної роботи) на другому році. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Структурно-логічна схема ОП досить складно, але логічно показує взаємозв'язки освітніх компонентів обов'язкових та компонентів на вибір. Рекомендується переробити дану схему із поділом за семестрами, що дасть більшу певність та наочність послідовності викладення матеріалів дисциплін для досягнення результатів навчання та опанування компетентностей відповідно до стандарту вищої освіти. Модуль «Інформаційні системи та технології» пронизує сполучною лінією модулі «Менеджмент», «Державне та регіональне управління» та «Управління персоналом», і стрілкою переходить до модуля «Електронне врядування». Таке представлення зав'язків викликає сумніви у логічності та послідовності взаємозв'язків між модулями, особливо без представлення поділу компонентів ОП структурно-логічної схеми між семестрами (триместрами). Таблиця 4.1. ОП Матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим компонентам освітньої програми містить компоненти вибіркової складової, які не повинні бути у ній, виходячи із назви таблиці. Однак, матриця дає можливість краще та логічно оцінити взаємозв'язки обов'язкових та вибіркового компонентів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

За об'єктами проблематики, цілями навчання, теоретичним змістом предметної області, методами та технологіями навчання, подання інформації, інструментами та обладнанням ОП відповідає галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». У компонентах ОП охоплена більша частина сфери публічного управління та адміністрування. ОП спрямована на підготовку фахівців, здатних використовувати набуті компетентності в межах професійної діяльності, термінологію, наукові концепції (теорії) публічного управління та адміністрування на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях і адміністрування у всіх сферах діяльності. Методи, методики та технології навчання, аналітичної обробки інформації, організаційно-технологічного та правового забезпечення, електронного урядування є інструментами для інформаційно-аналітичних систем підтримки прийняття управлінських рішень та роботи на спеціальному програмному забезпеченні.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Вибіркові навчальні дисципліни обираються студентами згідно з внутрішнім «Положенням про формування варіативної складової навчальних планів освітніх програм» (<http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennja-pro-formuvannja-variativnoi-skladovoi-navchalnih-planiv-osvitnih-program.pdf>). Студенти на інтерв'ю із фокус-групою зазначили існування процедури вибору дисциплін. Однак, усі вивчені експертною групою 11 індивідуальних навчальних планів студентів-випускників 2020 року однакові. З одного боку це пов'язано із частковим блоковим принципом вибірковості, однак поставило під сумнів реальність вибірковості на початках навчання цих студентів. Усі дисципліни, що належать до вибіркової складової навчального плану ОП на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за вибором студента, розподіляються за трьома групами. Перша група відноситься до циклу загальної підготовки, друга група відноситься до циклу загальної підготовки навчального плану ОП, формується з чотирьох непрофільних навчальних дисциплін підготовки освітнього ступеня бакалавр, сутність яких полягає у формуванні певних компетентностей у студентів, які дозволять розширити професійну підготовку та максимально враховують індивідуальні потреби особистісних освітньо-професійних інтересів студента. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ЗВО організовує практику на основі договорів із потенційними базами практик. До формування бази даних об'єктів для проходження практики залучено раду роботодавців у ННІ Бізнесу і менеджменту ЗВО: <http://new.khntusg.com.ua/institute/navchalno-naukovij-institut-biznesu-i-menedzhmentu-nni-bm/polozhennja>. Рекомендується розробити і впровадити у ЗВО положення щодо проходження практики здобувачами освіти для унормування процедур пошуку та закріплення студентами за базами практики. Вже після виїзної експертизи на сайті ЗВО опубліковано перелік баз практики, 32 з них – для ННІ БМ: <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/katalog-baz-praktik-19-20.pdf>. Освітньою програмою передбачені 4 види практики для здобувачів освіти: 1. Практика НППП13 Навчальна практика "Вступ до фаху" обсягом 6,0 кредитів ЄКТС (Диф. Залік). 2. Практика НППП14 Навчальна практика (ознайомлювальна) обсягом 6,0 кредитів ЄКТС (Диф. Залік). 3. Практика НППП15 Комплексна виробнича практика обсягом 6,0 кредитів ЄКТС (Диф. Залік). 4. Практика НППП16 Переддипломна практика обсягом 2,0 кредитів (Диф. Залік). При спілкуванні із фокус-групами здобувачів освіти на НПП випускової кафедри було встановлено, що перші дві практики проходять у стінах ЗВО у формі консультацій, дискусій та з періодичними екскурсіями для студентів в організації та установи сфери публічного управління та адміністрування. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Перелік навчальних дисциплін за вибором студентів, що знаходиться на офіційному сайті університету за адресою <http://new.khntusg.com.ua/katalog-disciplin-za-viborom> містить перелік актуальних на 2019-2020 н.р. перелік дисциплін, серед яких здобувачі освіти можуть обирати відповідні їх інтересам із розвитку навичок дисциплін. Аналізування індивідуальних навчальних планів студентів та ОП дозволяють виокремити серед компонентів ОП присутні такі обов'язкові та за вибором ЗВО дисципліни, що дозволяють розвивати soft skills: публічні комунікації, комунікативний менеджмент, психологія, іноземна мова, соціологія, політологія тощо. ЗВО починає активно впроваджувати політику розвитку soft skills у здобувачів освіти через факультативні сертифікатні програми. На фокус-групах підтверджена участь здобувачів у конференціях, дискусіях під час публічних лекцій з роботодавцями та професіоналами-практиками. Це дає можливість їм удосконалювати комунікативні навички, навчатись проводити самопрезентацію, логічно і системно мислити, розвивати креативність. На розвиток цих компетентностей також працюють студентське самоврядування, студентське наукове товариство, розвиток якого в тому числі модерує студентський Парламент.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт зі спеціальності відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне

навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Компонентам освітньої програми надана достатня кількість кредитів у обсязі їх вивчення. Самостійна робота здобувачів за ОП здійснюється через надання їм рекомендацій та доступу до вивчення додаткової фахової літератури у бібліотеці. Інтерв'ю із фокус-групою здобувачів вищої освіти підтвердило, що обсяг аудиторної та самостійної роботи, потрібний для належного опанування кожної дисципліни, є достатнім. Для самостійної роботи студентів кафедрою розроблені відповідні навчальні матеріали та методичні рекомендації.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти за даною ОП у ХНТУСГ імені Петра Василенка відсутня. Рекомендується з огляду на зацікавленість здобувачів та роботодавців до впровадження такої форми освіти, розробити та започаткувати дуальну форму освіти на даній ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Параметри ОП відповідають вимогам стандарту вищої освіти для спеціальності. Доступ до ОП на основі диплома молодшого спеціаліста дотримано відповідно до стандарту. Для різних категорій вступників та студентів різних форм навчання ОП адаптована начальними планами, які гнучко дозволяють досягати результатів навчання залежно від можливостей навчання здобувачів освіти. За об'єктами проблематики, цілями навчання, теоретичним змістом предметної області, методами та технологіями навчання, подання інформації, інструментами та обладнанням ОП відповідає галузі знань. У спілкуванні із здобувачами підтверджена інформація, що є практика викладання англійською мовою фахових та загальних дисциплін. Вибіркові навчальні дисципліни обираються студентами, студенти на інтерв'ю із їх фокус-групою зазначили існування процедури вибору дисциплін. ЗВО організовує практику на основі договорів із потенційними базами практик. До формування бази даних об'єктів для проходження практики залучено раду роботодавців у ННІ Бізнесу і менеджменту. На сайті ЗВО опубліковано перелік баз практики, 32 з них – для ННІ БМ. В ОП присутні обов'язкові та за вибором ЗВО дисципліни, що дозволяють розвивати soft skills у студентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Для однієї ОП розроблено навчальні плани із різним терміном навчання, що суперечить нормативній базі та логіці досягнення відповідних результатів навчання, яка передбачена самою ОП. Ущільнені графіки прискорених форм навчання для студентів, які вступили на основі диплома молодшого спеціаліста, потребують перегляду та уточнення стосовно навантаження студентів. Структурно-логічна схема ОП досить складна, тому, рекомендується переробити дану схему із поділом за семестрами, що дасть більшу певність та наочність послідовності викладення матеріалів дисциплін для досягнення результатів навчання та опанування компетентностей відповідно до стандарту вищої освіти. Усі вивчені експертною групою індивідуальні навчальні плани студентів-випускників 2020 року однакові, що з одного боку пов'язано із частковим блоковим принципом вибіркової, однак поставило під сумнів реальність вибіркової на початках навчання цих студентів. Рекомендується кафедрі продумати способи закріплення та скерування студентів на бази практики для її проходження в умовах близьких до їх майбутнього фаху. У теперішньому вигляді на базі самого ЗВО таку форму навчання важко назвати практичною підготовкою здобувачів освіти. У навчальному плані, індивідуальних навчальних планах студентів заочної форми навчання прискореного навчання на базі вступу на основі диплома молодшого спеціаліста та у їх графіку навчального процесу практична підготовка повністю відсутня. Тобто графік навчального процесу не відповідає ОП, рекомендовано його змінити.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП має достатній рівень оцінок за підкритеріями 2.2 – 2.3, 2.6, 2.8. 2.1, 2.2, 2.4 – заслуговують дещо нижчих оцінок. 2.5 – відверто слабка оцінка. Виходячи із інформації про слабкі та сильні сторони критерій 2 заслуговує оцінки В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Умови і правила прийому на навчання розміщені на офіційному веб-сайті ХНТУСГ (<http://new.khntusg.com.ua/umovi-i-pravila-prijomu>). Експертна група переконана, що Правила прийому на навчання за ОПП 281 «Публічне управління та адміністрування» є чіткими, доступними та зрозумілими для абітурієнтів і не містять дискримінаційних положень. В результаті проведеної зустрічі зі здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що вони без труднощів знайшли та ознайомилися з інформацією щодо вступу на освітню програму. Однак, під час виїзної експертизи були виявлені деякі неточності щодо вступу на дану освітню програму для абітурієнтів на базі ОКР МС у 2018 році. Представники ЗВО надали «Правила прийому до Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка в 2018 році» від 28 грудня 2017 року. В пункті 2 розділу 3 даного документу йдеться: «...Особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, можуть прийматися на другий (третій) курс або на перший курс (зі скороченим строком навчання). Для здобуття ступеня бакалавра за іншою спеціальністю особи можуть прийматися на перший або старші курси (у тому числі зі скороченим строком навчання)...» Однак інформації про термін навчання за ОП «Публічне управління та адміністрування» на базі ОКР МС у даних документах не було виявлено. Таким чином, про термін навчання потенційні здобувачі могли дізнатися лише з додаткових джерел, таких як Вступ Інфо, ЄДЕБО тощо. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому Приймальної комісії ХНТУСГ, які розроблені відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 р, затверджені наказом МОН України від 11.10.2019р № 1285 та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 02.12. 2019р за № 1192 / 34163 (<http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/pravila-prijomu-20.pdf>) враховують особливості ОП «Публічне управління та адміністрування», а саме: окрім ЗНО з української мови та літератури, математики (історії України для небюджетних конкурсних позицій) враховується також додаткове фахове випробування для вступників на базі диплому молодшого спеціаліста. Конкурсний бал для вступу на дану освітню програму на основі повної загальної середньої освіти не може бути менше ніж 140 балів.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти у ХНТУСГ регулюється Положенням про академічну мобільність студентів та викладачів (Протокол № 6 від 23.12.2016 року) (http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/01/pol-nja_pro_akad._mobil_nist_st-tiv_ta_vikl-chiv.pdf). Перезарахування вивчених навчальних дисциплін здійснюється на підставі наданого студентом документа з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків студентів, завіреного в установленому порядку у вищому навчальному закладі-партнері. Це положення розміщене на офіційному веб-сайті ЗВО та є доступним для всіх учасників освітнього процесу. Практика визнання результатів, отриманих у інших ЗВО відсутня, адже здобувачі ВО за ОП «Публічне управління та адміністрування» не брали участі в академічній мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно

дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На момент виїзної експертизи в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка вже існувало Положення про визнання результатів навчання отриманих в неформальній освіті (Протокол № 7 від 21.02.2020 року), яке оприлюднене на офіційному веб-сайті (<http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/polozhennja-pro-viznannja-rezultativ-navchannja-otrimanih-u-neformalnij-osviti.pdf>). Однак дане Положення не використовується на практиці. Під час аналізу Відомостей про самооцінювання та бесіди з НПП, здобувачами ВО та адміністрацією ННІ БМ, експертна група дійшла висновку, що наразі результати навчання в неформальній освіті не визнаються. В ЗВО діє науковий гурток «ТОП-МЕНЕДЖЕР» із секцією «Державне управління», де задіяні студенти даної спеціальності, а також курс «Соціальне підприємництво», який підтверджується відповідним сертифікатом, тому експертна група рекомендує практично використовувати Положення і перезараховувати результати навчання, здобуті в неформальній освіті відповідно до побажань студентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Експертна група вважає, що перевагами в контексті Критерію 3 є чітка та доступна інформація щодо правил вступу, які враховують особливості ОП, публічний доступ до документів, пов'язаних з освітньо-професійною програмою та існування наукового гуртка, в межах якого розкривається потенціал студентів та поглиблюються знання професійного спрямування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Не була вказана інформація про термін навчання за ОП «Публічне управління та адміністрування» на базі ОКР МС у «Правила прийому до Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка в 2018 році». Попри існування нормативно-правового забезпечення щодо визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, ЗВО не використовує Положення на практиці.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Аналізуючи підкритерії Критерію 3, ми визначили, що підкритерій 3.2 оцінений високо, підкритерії 3.1 та 3.3 заслуговують на увагу ЗВО, адже мають незначні відхилення. Підкритерій 3.4 оцінений дещо слабше, тому співставляючи інформацію, вважаємо, що даний Критерій заслуговує оцінку В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання на ОП «Публічне управління та адміністрування» сприяють досягненню заявлених цілей та програмних результатів, загалом відповідають вимогам студентоцентрованого навчання. Внаслідок опитування викладачів та здобувачів ОП було встановлено, що методи та форми навчання, що використовуються викладачами кафедри управління, дозволяють досягти програмних результатів. Так під час зустрічі, здобувачі вищої освіти зазначили, що мають безкоштовний доступ до інформаційних ресурсів університету та отримують освітню інформаційну та консультаційну підтримку в системі Moodle та підтвердили слова НПП про використання як традиційних методів і прийомів, так сучасних інтерактивних методик. Експертній комісії були надані опрацьовані результати анкетування, проте під час зустрічі з'ясовано, що не всі здобувачі вищої освіти ознайомлені з результатами цього анкетування. Також експертній групі були надані протоколи засідання робочої групи «Публічне управління та адміністрування», де зазначено,

що до складу цієї групи входять представники студентства (засідання робочої групи протокол №9 від 26.11.2019). Але під час зустрічі студенти не змогли чітко зазначити як саме на практиці реалізується механізм розробки, перегляду та аудиту освітніх навчальних програм. Експертна група дійшла висновку, що форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

В університеті діють «Положення про організацію освітнього процесу у ХНТУСГ» (затвердженого ВР від 28.09.2017 р., протокол №1) (<https://bit.ly/3bikNaZ>) та «Положення про проведення поточного та семестрового контролю навчання студентів» (затвердженого ВР 22.12.2016 року, протокол №6) <https://bit.ly/2UfDiHh>. В ході зустрічі здобувачі ОП зазначили, що куратори груп та викладач кожної дисципліни знайомить з особливостями оцінювання та чітко визначає кількість балів, яку можна отримати шляхом виконання конкретних завдань на практичному занятті та під час самостійної роботи. На ОП застосовуються силабуси, які знаходяться як у системі Moodle, так і у вільному доступі на сайті кафедри <https://bit.ly/2vLOQZK>. В ході роботи із силабусами експертною групою встановлено, що деяких силабусах відсутня інформація щодо кількості балів, які можуть набрати здобувачі (наприклад, силабуси з дисциплін «Маркетинг», «Міжнародні економічні відносини та світове господарство», «Теорія організації», «Теорія державного управління», «Планування розвитку територіальної громади» та ін.) А також встановлено випадки оформлення джерел за двома стандартами: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 та ДСТУ 8302:2015. Комісією рекомендовано оформлювати джерела за ДСТУ 8302:2015.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Студенти долучаються до процесу досліджень під час проходження виробничої та переддипломної практик, виконання кваліфікаційних робіт. Здобувачі вищої освіти за ОП «Публічне управління та адміністрування» під час зустрічі підтвердили свою участь у конференціях, круглих столах, публікаціях статей (експертна група пересвідчилась у наявності у збірнику наукових праць «Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства»). Також на кафедрі функціонує студентський науковий гурток кафедри ОБМ «ТОП- МЕНЕДЖЕР» з секцією «Державне управління та публічне адміністрування». В ході зустрічі здобувачі ОП «Публічне управління та адміністрування» зазначили, що самостійно можуть обирати та пропонувати тему для кваліфікаційної роботи, виходячи в власних потреб та перспектив. Програма виробничої практики також орієнтована та студента та максимально враховує напрямки його роботи та очікування. Отже, ЗВО здатне забезпечує поєднання цілей програми та процесу викладання і навчання за ОП із науковими дослідженнями.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час роботи експертної комісії встановлено факти постійної взаємодії кафедри та стейкхолдерів, що підтверджується протоколами зустрічей та безпосередньою зустріччю експертів з роботодавцями. Позитивним досвідом є врахування зауважень останньої акредитації ОП «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»: створення Ради роботодавців з обов'язковою участю представництва з предметної галузі. Так, протоколом Вченої ради ННІ БМ затверджено Положення про Раду роботодавців та перелік її представників (протокол 4 від 23.12.2019р.) Цей факт був підтверджений на зустрічі з роботодавцями. Також до оновлення змісту ОП залучаються НПП всіх кафедр, що викладають на ОП «Публічне управління та адміністрування».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У відповідності до «Положення про академічну мобільність студентів та викладачів Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка»,

затвердженого Вченою Радою 22.12.2016, протокол №6, у здобувачів та викладачів університету є можливість брати участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном. За словами проректора з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків Вітковського Ю.П., ЗВО має велику кількість міжнародних договорів. Студенти мають можливість брати участь у міжнародних програмах двох дипломів. Університет є членом міжнародних асоціацій: Велика Хартія університетів (Magna Charta Universitatum), Євразійська Асоціація Університетів (Eurasian University Association), Міжнародний альянс закладів освіти сільськогосподарського профілю (Higher Education International Alliance for Agri-husbandry), Альянс безпеки продуктів харчування (Food Safety Preventive Controls Alliance). Проте здобувачі ОП «Публічне управління та адміністрування» поки що участі у таких програмах не беруть.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми навчання та викладання сприяють досягненню заявлених ОП цілей та програмних результатів. Наявна взаємодія та співпраця з викладачами інших кафедр та стейкхолдерів щодо змістовного наповнення та оновлення ОП. НПП використовують систему Moodle, з метою забезпечення студентів теоретичним та практичним матеріалом для вивчення дисципліни. Викладачі кафедри мають досвід участі в міжнародних проектах. Адміністрація ЗВО заохочує викладачів до участі у міжнародних проектах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Експертна комісія рекомендує доопрацювати силабуси щодо усунення недоліків: оформлення джерел за єдиним стандартом та інформування здобувачів щодо кількості балів, які вони можуть отримати за виконання завдань. Також необхідно активізувати процес залучення здобувачів вищої освіти у програмах міжнародної академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 4.1, 4.3, 4.4 та недостатній рівень узгодженості за підкритеріями 4.2, 4.5. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 4 (з незначними недоліками).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до п. 1.6 Положення про проведення поточного та семестрового контролю навчання студентів (Протокол № 6 від 22 грудня 2016 р.) основними видами контролю результатів навчання студентів є поточний (модульний) та семестровий контроль, а також їх атестація. Семестровий контроль проводиться у формі заліку або екзамену. В даному Положенні описані форми проведення усіх контрольних заходів. Також форми оцінювання містяться в ОПП «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/op-281-bak.pdf>). Результати складання екзаменів і заліків оцінюються за національною шкалою, за 100-бальною рейтинговою шкалою та за оцінкою ESTS і вносяться в екзаменаційну відомість і залікову книжку студента. В ході зустрічей з представниками НПП та студентства нами було з'ясовано, що студенти отримують оцінки на семінарських заняттях, за

самостійну роботу за 100-бальною рейтинговою шкалою. Модулі проводяться після вивчення певних змістових модулів у формі письмової роботи, тестів або опитування. Також студенти зазначили, що на початку вивчення дисципліни викладачі доносять інформацію щодо її змісту, форм та критеріїв оцінювання. Проаналізувавши відомості самооцінювання ЗВО, експертна група звернула увагу на невідповідності у деяких силабусах щодо визначення форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів ВО. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти передбачає атестацію зі спеціальності, яка проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену. Атестація здобувачів вищої освіти передбачає визначення відповідності фактичного рівня набутих знань, умінь та навичок програмним результатам навчання, визначених стандартом. Формами атестації є захист кваліфікаційних робіт та складання атестаційного екзамену. Строк і тривалість проведення атестації випускників визначається графіком навчального процесу та регулюється нормативно-правовими документами університету. Атестація включає розв'язання складної задачі чи проблеми у галузі публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог. Відповідно до стандарту вищої освіти для виконання кваліфікаційної роботи та проведення атестаційного екзамену розроблені методичні вказівки.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів частково містяться у силабусах з навчальних дисциплін (<https://bitly.su/yruw37>). В Положенні про проведення поточного та семестрового контролю навчання студентів (Протокол № 6 від 22.12.2016р.) (<http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/01/polnija-pro-provedennja-potochn.-ta-sem.kontrolju-navchannja-st-tiv.pdf>) описані чіткі та доступні правила проведення контрольних заходів, які регламентують організаційний процес проведення семестрового контролю. Також у згаданому Положенні прописані чіткі правила ліквідації академічних заборгованостей. У Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка діє Положення про етично-фахову комісію (Протокол № 5 від 25.01.2018 року) (http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozhennja-pro-etichno-fahovu-komisiju_hntusg.pdf), одними з основних цілей якого є попередження виникнення конфліктних ситуацій, пошук компромісів у конфліктних ситуація та розгляд скарг або звернень щодо порушень студентами або науково-педагогічними працівниками норм етики. Під час фокус групи зі студентським самоврядуванням, голова Студентської ради ННІ БМ Романашенко Марина зауважила, що входить до складу етично-фахової комісії та звернула увагу на те, що робота комісії спрямована і на визначення порядку оскарження результатів контрольних заходів студентами. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Документом, що регулює дотримання академічної доброчесності у ХНТУСГ є Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу (Протокол №6 від 30.01.2020 р.) (<https://bitly.su/nXOgTTN9>). Він сприяє встановленню демократичних відносин між учасниками освітнього процесу, забезпеченню академічної свободи і сприятливого морально-психологічного клімату в колективі та розвитку корпоративної культури в університеті. Також Положення встановлює правила дотримання академічної доброчесності та відповідальність за недотримання цих правил для учасників освітнього процесу ХНТУСГ. Забезпечення дотримання академічної доброчесності досягається шляхом функціонування ефективної системи попередження та виявлення академічного плагіату. В Положенні є перелік наукових праць, до яких застосовується перевірка на плагіат; визначений порядок подання апеляції та її розгляд і вказані превентивні заходи щодо порушень академічної доброчесності. Аналізуючи Відомості самооцінювання ЗВО та спілкуючись зі студентами, експертна група з'ясувала, що перевірка письмових робіт здійснюється за допомогою

відповідної комп'ютерної програми (комп'ютерна система «SpellMasterStudent»). Студенти проінформовані про правила академічної доброчесності через онлайн-доступ до даного Положення, бесіди з кураторами, викладачами, зокрема дана інформація надається під час навчальної практики «Вступ до фаху». *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ХНТУСГ існують документи, які регулюють критерії та форми проведення контрольних заходів. Також про терміни, форми та зміст контрольних заходів студентів інформують викладачі як в межах вивчення певної дисципліни, так і через силабуси навчальних дисциплін. В університеті існує нормативно-правове забезпечення та ефективна система інформування щодо дотримання правил академічної доброчесності, до якої залучаються і самі студенти, перевіряючи наукові праці на наявність академічного плагіату через сучасні програми. В ЗВО діє етично-фахова комісія, яка попереджує виникнення конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу та визначає порядок оскарження результатів контрольних заходів студентами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Деякі силабуси навчальних дисциплін мають невідповідності щодо форм та критеріїв оцінювання контрольних заходів, співвідношення в їх оцінюванні заліків та екзаменів, не вказані завдання, які має виконати студент. Оскільки у навчальних планах відсутня практична підготовка для студентів заочної форми навчання, то студенти можуть мати обмежений доступ до інформації стосовно контрольних заходів та академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Підкритерій 5.1 заслуговує нижчої оцінки та доопрацювань з боку ЗВО. Підкритерій 5.2 – оцінений високо. Підкритерії 5.3, 5.4 мають достатній рівень оцінок. Враховуючи сильні та слабкі сторони, Критерій 5 відповідає оцінці В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час аналізу звіту про самооцінювання та під час зустрічі із групою забезпечення та НПП, що працюють за ОП «Публічне управління та адміністрування», було встановлено, що науково-педагогічні кадри, які забезпечують підготовку на ОП, мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію та мають надбання, які відповідають вимогам виконання пункту 30 ліцензійних вимог. Це підтверджують наявні дипломи про вищу освіту, дипломи про наукові ступені, а також атестати про вчене звання, інформація про інші види активності НПП. В тому числі, наприклад, Белоусова О.С. (дисципліна «Історія держави і права»), кандидат наук з державного управління, спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління, доцент, має відповідність за 7-ма пп.ЛУ; Бакуменко В.Д. (дисципліна «Основи публічного управління та адміністрування»), доктор наук з державного управління, спеціальність – 25.00.01 – теорія та історія державного управління, професор, має відповідність за 16-ма пп.ЛУ; Власенко Т.А. (дисципліна «Проектний менеджмент в публічному адмініструванні»), кандидат економічних наук, спеціальність 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)», доцент, має відповідність за 9-ма пп.ЛУ; Подольська О.В. (дисципліна «Державне та регіональне управління»), кандидат економічних наук, спеціальність 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)», доцент, має відповідність за 9-ма пп.ЛУ; *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

На основі проведених співбесід з адміністрацією університету, НПП випускової кафедри, керівником відділу кадрів, аналізу змісту офіційного веб-сайту встановлено, що процедури конкурсного добору викладачів у Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка здійснюються на підставі «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка та укладення з ними трудових договорів» у редакції від 25 січня 2018 р. (протокол ВР №5): http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/polozh_konkurs.pdf та «Доповнення до Положення від 29 березня 2018 (протокол ВР №7): <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/dopovnennja.pdf>. У Положенні зазначені детальні вимоги до претендентів на посади НПП. Аналіз вищезазначеного Положення, співбесіда з НПП та керівництвом ЗВО показали, що однією із головних умов є наявність публікацій у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами Scopus і/або Web of Science. Нормативно-правова база, перелік вакантних посад, склад конкурсної комісії та її рішення розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО у вкладці «Публічна інформація». *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

У ході проведених зустрічей з НПП та роботодавцями встановлено, що випусковою кафедрою за ОП «Публічне управління та адміністрування» враховується думка роботодавців під час реалізації освітнього процесу. Кафедра активно залучає до співпраці роботодавців (періодичний перегляд ОП, засідання Ради роботодавців), які діляться практичним досвідом управління публічного управління у сучасних умовах та вносять пропозиції щодо покращення якості провадження освітнього процесу. Найбільш активно провадиться співпраця з представниками: Харківської обласної ради, ГУ ДФС у Харківській області, Департаментом агропромислового розвитку ХОДА та ін. Також під час проходження здобувачами Навчальної практики «Вступ до фаху» та Навчальної практики (ознайомчої) передбачені лекції-екскурсії до державних установ. Організація і проведення практик безпосередньо пов'язані із конкретними роботодавцями через угоди, що укладаються на визначені терміни між ЗВО та роботодавцем. Перелік укладених договорів розміщений на сайті ЗВО у каталозі баз практик на поточний навчальний рік <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/katalog-baz-praktik-19-20.pdf>. Здобувачі відмітили позитивний факт щодо написання кваліфікаційних робіт, які виконуються на матеріалах конкретної установи. Таким чином, роботодавці певним чином беруть участь в організації та реалізації освітнього процесу університету.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До викладання дисциплін за ОП, що акредитується, залучались професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. В першу чергу, необхідно відмітити, що на ОП викладає засновник української наукової школи креативного державного управління, д.держ.упр., професор Бакуменко В.Д.; член Ради Роботодавців, член Постійної комісії з питань бюджету Харківської обласної ради, державний службовець 5 рангу, д.е.н, доцент Гацько А.Ф. Також на ОП є практика проведення публічних лекцій, зокрема була проведена лекція депутатом Харківської обласної ради VII скликання Черновим С.І. Під час зустрічей роботодавці та НПП випускової кафедри підтвердили свою готовність у подальшому розширювати форми такої співпраці, у тому числі й шляхом залучення керівників і провідних фахівців органів державної влади, місцевого самоврядування тощо до проведення аудиторних занять, зокрема, викладання декількох тем у рамках визначених навчальних дисциплін.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО до професійного розвитку викладачів, в т.ч. ОП «Публічне управління та адміністрування» підходить системно відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників, аспірантів і співробітників структурних підрозділів університету», (протокол ВР №1 від 28 вересня 2017 р.) <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/01/pol-nja-pro-pidv.kvalif.-ta-stazh.-n-p-pr-kiv-aspir.-i-spivrob-kiv-strukt.-pid-liv.pdf> та «Положення про рейтингове оцінювання діяльності кафедр ХНТУСГ» (протокол ВР №9 від 30 травня 2019 р.)

<http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/01/rejting-vr-30.05.19-1.pdf>. Відповідно до останнього «Положення» система визначення рейтингу кафедр університету ґрунтується на наступних засадах: заохочення переможців конкурсу; стимулювання праці співробітників; підвищення відповідальності завідувачів кафедр за планування та моніторинг основних видів науково-освітньої діяльності кафедри; забезпечення прозорості, тобто система показників, за якими визначається рейтинг є доступною для співробітників, склад і порядок роботи конкурсної комісії затверджується на вченій раді університету. Переможцям присвоюється почесне звання «Краща кафедра університету за звітний рік» з врученням на засіданні вченої ради відповідного диплому (посвідчення). *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

При аналізі звіту самооцінювання, інтерв'юванні науково-педагогічних працівників і адміністративного персоналу було встановлено наступне: у ЗВО існує система заохочення викладачів до викладацької майстерності. Ця система базується на таких документах як Статут <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/statut-hntusg-0103-nova-redakcija-2018-pra.pdf>, Колективний договір <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/kolektivnij-dogovir-2015-2020-r.r..pdf>, за високі досягнення в науковій діяльності, які підтверджені публікацією результатів у періодичних наукових виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами Scopus і/або Web of Science. Зокрема ці документи визначають порядок, встановлюють розміри доплат, надбавок, премій, матеріальної допомоги та заохочення педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

В Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка існують взаємовигідні зв'язки з представниками державних установ, підприємств та організацій м. Харкова та Харківської області. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними. Готовність роботодавців долучатися до участі у навчальному процесі за ОП. Активна участь НПП у стажуванні й підвищенні кваліфікації як в межах України, так і за кордоном.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

З огляду на результати опитування здобувачів вищої освіти щодо залучення професіоналів-практиків та представників роботодавців рекомендовано розширити можливості залучення до аудиторних занять практиків та представників роботодавців, враховуючи членів Ради роботодавців. Розробити механізм проведення роботодавцями систематичних гостьових лекцій та майстер-класів для здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 6.1, 6.2, 6.3, 6.5, 6.6 та недостатній рівень узгодженості за підкритерієм 6.4. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 6 (з незначними недоліками).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують

досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічна база університету на відповідному рівні, аудиторії оснащені новою технікою, меблями, доступом до інтернету. До складу матеріально-технічної бази ЗВО входять шість навчальних корпусів в межах м. Харкова. Університет має 5 гуртожитків, розрахованих на поселення 1966 студентів. Під час візиту до гуртожитку №4 Навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту встановлено, що санітарні і побутові умови мешкання є задовільні. Також в Університеті є 7 студентських їдалень та буфетів. В ХНТУСГ функціонують 8 спортивних залів, 2 спортивні майданчики біля гуртожитків та тренажерні зали з усім необхідним спорядженням. Університет має власний спортивно-оздоровчий табір на березі Азовського моря. Наукова бібліотека ЗВО забезпечує доступність документів, інформації, знань для ефективного розвитку освітньої та наукової діяльності на основі повного задоволення інформаційних потреб студентів на базі новітніх інформаційних технологій <http://new.khntusg.com.ua/biblioteka>. Чіткою і прозорою є Система демонстрації публікаційної активності «Веб-портфоліо науковців ХНТУСГ», де персональні сторінки науковців містять таку інформацію: вчене звання, вчений ступінь, місце роботи, посилання на індикатор ORCID, посилання на профілі в БД Scopus, Web of Science, GoogleScholar. Експертна група під час візиту до бібліотеки пересвідчилась у наявності наявності методичного забезпечення ОП «Публічне управління та адміністрування».

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Відповідно до статуту ЗВО <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/statut-hntusg-0103-pova-redakcija-2018-pra.pdf> особи, які навчаються в університеті, мають право на безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами Університету; безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами). Здобувачі засвідчили, що вони отримують безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання за ОП. Під час візиту до бібліотеки відповідальні особи підтвердили можливість безоплатного доступу викладачів та здобувачів освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів ЗВО.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В університеті передбачено безпечні умови навчання, праці та побуту здобувачів вищої освіти, дотримання здорового способу життя. Стан приміщень відповідає санітарним нормам та вимогам охорони праці. Іногороднім студентам надається проживання у гуртожитку. Безпечність з позиції забезпечення психологічного здоров'я забезпечується наявністю в структурі університету Психологічної служби, яка пропонує конфіденційні консультації практичного психолога, що працює на громадських засадах. Під час спілкування із представниками органів студентського самоврядування встановлено, що факт інформування студентства щодо наявності психологічної служби в університеті. Викладачі також запевнили, що при першій зустрічі із студентами інформують здобувачів про наявність такої служби та можливі шляхи комунікації та координації. Зустріч із представниками студентського самоврядування та здобувачами вищої освіти на ОП засвідчила цілому про задоволеність здобувачів освітнім середовищем. Представник психологічної служби повідомила на зустрічі із експертною групою, що вона працює на громадських засадах. На думку експертної групи належне матеріальне стимулювання роботи таких служб в ЗВО послужило б кращим результатам їх діяльності!

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО діє інститут кураторства, в освітньому процесі навчання та комунікація із студентами відбувається через викладача або куратора академічної групи. Поширення інформації для студентів з інших освітніх питань здійснюється з використанням платформи Moodle, на сайті ЗВО, сайті кафедри. Актуальна інформація щодо освітньої, міжнародної, наукової діяльності, важливі події із життя університету, анонси подій та заходів висвітлюються на сайті ЗВО. Представник студентів у навчально-виховному процесі є староста академічної групи, який має повноваження доводити до групи інформацію. Необхідно відзначити активну участь в житті університету Студентського самоврядування, структура якого складається з наступних органів: 1) Конференція студентів Університету; 2) Студентський парламент Університету; 3) Конференція студентів інститутів; 4) Студентські ради інститутів; 5) Студентські ради гуртожитків Університету. Позитивним моментом є

залучення представників студентського самоврядування до опрацювання анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього процесу та представлення результатів керівництву ЗВО. Наукова бібліотека університету забезпечує доступність документів, інформації, знань для ефективного розвитку освітньої та наукової діяльності на основі повного задоволення інформаційних потреб студентів на базі новітніх інформаційних технологій (<http://new.khntusg.com.ua/biblioteka>).
*Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Харківським національним технічним університетом сільського господарства імені Петра Василенка укладено угоду (від 25 червня 2018 року) на оренду спеціалізованого майнового об'єкту, де здійснюється освітній процес НПП для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються на ОП «Публічне управління та адміністрування» з метою забезпечення повноцінної інклюзивної освіти в університеті. Проте, під час візиту до гуртожитку експертною групою не виявлено Спеціальних пристосувань для проживаючих з особливими потребами. Також в університеті діє «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та ін. маломобільних груп населення у ХНТУСГ» (Наказ 01/08-210 від 15.06.2018), <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/porjadok-suprovodu.pdf>. Експертна група пересвідчилась, що навчальні корпуси та гуртожитки забезпечені табличками з шрифтом Брайля, у гуртожитку передбачена «Кнопка для виклику персоналу» для надання необхідної допомоги.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО є формалізованою і регулюється «Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій учасників освітнього процесу» (протокол ВР №7, 21 лютого 2020 р) <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennja-pro-politiku-ta-proceduri-vreguljuvannja-konfliktnih-situacij-uchasnikiv-osvitnogo-procesu.pdf>. Під час зустрічі здобувачі та студентське самоврядування розповіли про процедуру дій у випадку виникнення конфліктних ситуацій з викладацьким складом. В університеті діє «Скринька довіри» Антикорупційна програма (Наказ № 01/08-149 від 27.04.2017 р.) <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/antikorupcijna-programa-hntusg.pdf> Щодо реалізації механізму Положення здобувачів інформує куратор, НПП, студентське самоврядування. Під час реалізації ОП "Публічне управління та адміністрування» випадків конфліктних ситуацій не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Заклад вищої освіти забезпечує безплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП. Активна робота бібліотеки щодо забезпечення доступу до відкритих джерел інформації та запровадження новітніх методів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендовано розширити перелік послуг фахової соціально-психологічної групи щодо надання психологічних тренінгів для НПП та розглянути можливість оплати праці співробітникам Психологічної служби університету, враховуючи велику кількість звернень здобувачів за допомогою та консультаціями.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 7.1, 7.2, 7.4, 7.6 та недостатній рівень узгодженості за підкритерієм 7.3, 7.5. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 7 (з незначними недоліками).

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Положення про формування та перегляд ОП у ЗВО відсутнє, однак ці процеси регулюються Розділом 5 Положення про організацію освітнього процесу ХНТУСГ: <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/polozhennja-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-hntusg.pdf>. Відповідно до п.5.19 цього положення ОП може оновлюватися частково, однак оновленої ОП не створюється на практиці, а зміни вносяться лише у силабуси компонентів, навчальні плани та навчальні графіки. Рекомендується після обговорення та прийняття рішення оприлюднювати оновлену ОП із внесеними змінами, тобто ОП року затвердження із зазначення року внесених змін. Періодично відбуваються засідання робочої групи «Публічне управління та адміністрування», на засіданнях якої у протокольному режимі розглядаються можливості зміни та удосконалення ОП. У групу входять викладачі кафедри та студенти даної ОП, а також запрошені роботодавців. Як вже відзначалося у ННІ БМ створено раду роботодавців для консультування щодо навчання студентів різних ОП. Комісії надані відповідні протоколи засідань із обговоренням шляхів залучення роботодавців до обговорення ОП. Інтерв'ю із НПП, роботодавцями та керівництвом ЗВО засвідчило їх інтегрованість у процеси перегляду ОП. Однак на інтерв'ю фокус-групи здобувачі освіти, прізвища яких фігурували у протоколах засідання групи ОП, не змогли сказати, які саме пропозиції та рекомендації вони надавали щодо удосконалення ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ЗВО впроваджується практика анкетування студентів, експертній групі були надані взірці розроблених анкет та перші результати опитування студентів. Практика анкетування була підтверджена фокус-групою студентів. Здобувачі освіти входять у склад групи Публічне управління та адміністрування та можуть надавати свої рекомендації щодо ОП. Студентський парламент як форма студентського самоврядування у ЗВО організовує та проводить анкетування студентів. Рекомендується розробити спеціальні процедури та положення щодо процесу анкетування здобувачів освіти, та централізованого його проводити для уникнення необ'єктивності оцінювання реального стану речей на ОП. Експертній групі були надані відповідні пояснення та протоколи засідань щодо розгляду ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ННІ БМ створено раду роботодавців, яка виконує низку важливих функцій, зокрема щодо розробки рекомендацій із удосконалення ОП. Експертній групі були надані відповідні протоколи засідань, куди були запрошені роботодавці. На зустрічі із фокус-групою самі роботодавці засвідчили звернення до них ЗВО щодо анкетування з приводу ОП та засвідчили готовність і надалі брати участь у роботі цієї ради, брати на практику та працевлаштовувати випускників. Присутні роботодавці також представляли об'єднання фермерів та працівників СГ господарства, які висловлюють зацікавленість у підготовці фахівців за даною ОП. У протоколах робочої групи з ОП були прийняті рішення щодо анкетування роботодавців щодо їх очікувань від підготовки фахівців з даної спеціальності. Однак, анкета ще не розроблена, відсутня практика, досвід та процедури проведення такого опитування. Рекомендується розробити відповідне положення та окремий розділ у ньому про анкетування роботодавців та продумані анкети для їх опитування із залученням фахівців-соціологів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ЗВО діє Центр практики, працевлаштування та кар'єри студентської молоді (<http://new.khntusg.com.ua/unit/centr-pracevlashtuvannja>), який забезпечуватиме збирання та опрацювання інформації щодо можливих траєкторій працевлаштування випускників, проводить роботу із організації практики та інформування студентів щодо працевлаштування. Інтерв'ю із фокус-групою за участю керівника центру показало, що здійснюється робота над створенням бази даних про випускників для забезпечення постійного зв'язку між ними та ЗВО. Зважаючи на те, що у 2020 році лише планується перший випуск за ОП, інформації щодо кар'єрного шляху випускників ще немає, а випускників-бакалаврів є складніше працевлаштувати ніж магістрів. Однак, щодо інших ОП керівник центру не зміг навести приклади практики опрацювання інформації про їх випускників. Центр зокрема здійснює налагодження контактів із центральними та місцевими органами виконавчої влади, службами зайнятості населення, підприємствами, іншими потенційними роботодавцями із питань практичної підготовки студентів та працевлаштування випускників. У ЗВО створено асоціацію випускників, яка покликана окрім іміджевих функцій для ЗВО, допомагати у розробці та покращенні ОП у ЗВО: <http://new.khntusg.com.ua/unit/centr-pracevlashtuvannja/asociacija-vipusknikiv>. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ЗВО з 2009 року діє Навчально-науковий центр менеджменту якості діяльності університету: <http://new.khntusg.com.ua/unit/navchalno-naukovij-centr-menedzhmentu-jakosti-dijalnosti-universitetu>. Результатом роботи центру є наявність у ЗВО сертифікованих до міжнародного стандарту ISO 9001 процесів та процедур надання освітніх послуг. Експертній групі було чітко описано процедури перегляду ОП у ЗВО відповідно до п.5.17 Положенням про організацію освітнього процесу ХНТУСГ: <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/polozhennja-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-hntusg.pdf>. Інтерв'ю із керівництвом ЗВО засвідчило наявність сертифікованих до міжнародного стандарту ISO 9001 процедур формування та періодичного перегляду ОП. Відповідно до концепції ЗВО головним рушієм змін у ОП є гарант ОП, діяльність якого регулюється у ЗВО Положенням про гаранта освітньої програми: <http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennja-pro-garanta-osvitnoi-programi.pdf>. Однак, під час інтерв'ю із керівництвом ЗВО було встановлено, що згаданий центр якості жодної консультативної допомоги гарантам ОП не надає, не здійснює консультацій із приводу виконання вимог та акредитації ОП відповідно до міжнародних та національних критеріїв акредитації ОП, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Згадані вище процедури були продемонстровані експертам у вигляді блок-схем у внутрішніх стандартах ЗВО. *Продовження поля знаходиться у файлі, що додається.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація даної освітньої програми проводиться вперше (первинна акредитація). Однак, у ЗВО проводилися акредитації інших ОП, серед них ОП другого (магістерського) освітнього рівня за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. Враховано окремі пропозиції та рекомендації виїзної акредитаційної експертизи, однак не враховані і не розглянуті рекомендації GER. Враховано 5 зауважень експертів, однак не визначено, коли відбудеться реакція на інші зауваження і чи відбудеться взагалі. Під час акредитації ОП «Публічне управління та адміністрування» магістерського рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», яка проходила у 2019 році було зроблено рекомендації щодо поліпшення навчального процесу. ЗВО відреагував на 5 зауважень (таблиця додається). Інші зауваження експертів, які стосувалися не лише магістерської ОП, але і освітньої діяльності ЗВО загалом, залишені без уваги.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ЗВО наявні підтверджені сертифікати з міжнародного стандарту ISO 9001, що безумовно відіграє позитивну роль у становленні культури якості. Центр якості ЗВО підпорядкований першому

проректорів, що засвідчує прихильність керівництва ЗВО до ідей якості та наявність лідерства найвищого керівництва ЗВО стосовно впровадження та реалізовування ідей з забезпечення та підвищення якості надання освітніх послуг. У процесі проведення акредитаційної експертизи відбулися дві показові та знакові події у ЗВО: відбулася зміна першого проректора та керівника навчального відділу. Однак на процеси у ЗВО та роботу із фокус-групами така заміна ніяким чином не вплинула, що свідчить про стандартизовані процеси в університеті, взаємозамінність персоналу та прояви культури якості у найкращій її формі.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Відбуваються засідання робочої групи «Публічне управління та адміністрування», на засіданнях якої у протокольному режимі розглядаються можливості зміни та удосконалення ОП. У групу входять викладачі кафедри та студенти даної ОП, а також запрошені роботодавців. У ННІ БМ створено раду роботодавців для консультування щодо навчання студентів різних ОП. У ЗВО впроваджується практика анкетування студентів, експертній групі були надані взірці розроблених анкет та перші результати опитування студентів. У ЗВО діє Центр практики, працевлаштування та кар'єри студентської молоді, який покликаний забезпечувати збирання та опрацювання інформації щодо можливих траєкторій працевлаштування випускників, проводить роботу із організації практики та інформування студентів щодо працевлаштування. У ЗВО створено асоціацію випускників. Інтерв'ю із керівництвом ЗВО засвідчило наявність сертифікованих до міжнародного стандарту ISO 9001 процедур формування та періодичного перегляду ОП. У ЗВО наявні підтверджені сертифікати з міжнародного стандарту ISO 9001, що безумовно відіграє позитивну роль у становленні культури якості.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ОП може оновлюватися частково, однак оновленої ОП не створюється на практиці, а зміни вносяться лише у силабуси компонентів, навчальні плани та навчальні графіки. Рекомендується після обговорення та прийняття рішення оприлюднювати оновлену ОП із внесеними змінами, тобто ОП року затвердження із зазначення року внесених змін. Здобувачі освіти слабо інтегровані у процеси перегляду ОП. Рекомендується розробити відповідне положення анкетування стейкхолдерів та продумані анкети для їх опитування із залученням фахівців-соціологів. Рекомендується публікувати на сайті ЗВО та оновлювати склад асоціації, короткі есе про випускників із їх фотографіями, які б могли бути хорошим маркетинговим інструментом для вступників та іміджевим важелем впливу на ринку освітніх послуг. У ЗВО з 2009 року діє Навчально-науковий центр менеджменту якості діяльності університету, який наразі виконує досить мало функцій відповідно до забезпечення роботи внутрішньої системи якості ЗВО. Зокрема, не здійснює консультацій із приводу виконання вимог та акредитації ОП відповідно до міжнародних та національних критеріїв акредитації ОП, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. ЗВО відреагував лише на 5 рекомендацій попередньої експертизи ОП магістерського рівня, інші зауваження експертів та ГЕР, які стосувалися не лише магістерської ОП, але і освітньої діяльності ЗВО загалом, залишені без уваги.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП має достатній рівень оцінок за підкритеріями 8.1 – 8.4, 8.7. 8.5 і 8.6 – заслуговують дещо нижчих оцінок. Виходячи із інформації про слабкі та сильні сторони критерій 8 заслуговує оцінки В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основним документом, що регулює права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка (Протокол № 1 від 28 вересня 2017 року) (<http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozhennja-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-hntusg.pdf>), яке опубліковане на офіційному веб-сайті університету. Нормативні документи, які регулюють інші сфери освітнього процесу також знаходяться на сайті університету у відповідних розділах головної сторінки та на сайтах структурних підрозділів. Це дещо ускладнює доступ до інформації, зокрема в експертній групі виникли труднощі у пошуку силабусів навчальних дисциплін. Однак при проведенні фокус-групи зі студентами, науково-педагогічним персоналом та студентським самоврядуванням нам стало відомо, що у студентів не виникало проблем у навігації по веб-сайту університету, а також те, що суть основних нормативних документів здобувачам ВО доносять куратори, представники студентського самоврядування та викладачі на початку навчання і на початку вивчення певних дисциплін, наявна наповнена система Moodle. Система інформування налагоджена таким чином, що учасники освітнього процесу можуть дізнатися інформацію з офіційного сайту ХНТУСГ (<http://new.khntusg.com.ua>), на сторінках у соціальних мережах, студенти отримують оперативну інформацію від кураторів груп та від старост груп, які безпосередньо комунікують з директором навчального підрозділу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

На офіційному веб-сайті ЗВО у розділі «Освітні програми» міститься документ «ОПП бакалавр для обговорення» (<https://bitly.su/9maSB>), проте він не забезпечений можливістю редагування. Тобто стейкхолдери можуть ознайомитися зі змістом ОПП «Публічне управління та адміністрування», але технічно не можуть написати свої зауваження та пропозиції. Рекомендуємо створити такий формат доступу, який міг би вирішити цю проблему. Пропонуємо створити відповідні поля «Пропозиції стейкхолдерів», «Зауваження стейкхолдерів», які будуть записувати відповідь та автоматично надсилати на електронну адресу гаранта ОП або кафедри.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЗВО оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП (<http://new.khntusg.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/op-281-bak.pdf>) (Протокол №7 від 29 березня 2018 року). Опублікований документ про ОПП містить інформацію щодо складу розробників програми, загальну інформацію, мету освітньої програми, цілі освітньої програми, її характеристику, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, інформацію про викладання та оцінювання, програмні компетентності, нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми, академічну мобільність, перелік компонент ОПП, структурно-логічну схему ОПП, форму атестації здобувачів ВО, вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Таким чином, інформація про ОПП «Публічне управління та адміністрування» викладена в достатньому обсязі та офіційному сайті університету та розкриває всі аспекти даної освітньо-професійної програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На офіційному веб-сайті ЗВО міститься повна достовірна інформація про ОПП, розміщені всі документи, які регламентують організацію освітнього процесу та регулюють інші сфери освітнього процесу. Система інформування відбувається як через ознайомлення з нормативними документами на сайті університету, так і безпосередньо через викладачів, кураторів, представників студентського самоврядування і старост. Наявність наповненої системи Moodle.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутність зворотного зв'язку зі стейкхолдерами через технічну недосконалість сайту. Рекомендовано створити так званий чат-форум, у вигляді полів для пропозицій та зауважень

стейкхолдерів, які автоматично будуть записувати відповідь та адресуватися на електронну пошту гаранта ОП або кафедри. Труднощі в навігації, зокрема через довгий пошук ОП (шість кліків для пошуку).

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Всі підкритерії Критерію 9, за винятком підкритерію 9.2 відповідають достатньому рівню. Підкритерій 9.2 оцінений слабше, адже має недоліки та потребує уваги збоку ЗВО. Виходячи з сепаратного оцінювання підкритеріїв, вважаємо, що Критерій 9 відповідає оцінці В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертній комісії були створені належні умови роботи. Експертиза відбувалась в чіткій відповідності до програми виїзду без жодних коригувань. Зустріч експертної групи з представниками керівництва ЗВО підтвердило наміри і потребу щодо розвитку ОП «Публічне управління та адміністрування». Зазначені в звіті недоліки є незначними, вони не носять системного характеру і вказані в звіті з метою подальшого мотивування адміністрації та НПП Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Звіт_ЕГ_104-Е_від 20.02.2020_продовження.pdf</i>	3R7dX3oPXpKY9AozvKDI7OYXbh68K4ipot5BSy2gJHY=
Додаток	<i>Звіт_ЕГ_104-Е_від 20.02.2020_повний.pdf</i>	oHmQpbRiT08exJVX3m/q7rJQMKwZDA4Tk4XmTImawB8=
Додаток	<i>Рекомендації експертної групи та їх урахування ЗВО.pdf</i>	wIBX3sASOcNoJzwTxBxfU8B5KNVI7rQh43KywybGr3o=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Заїка Олена Вікторівна

Члени експертної групи

Велічко Катерина Леонідівна

Шуляр Роман Віталійович